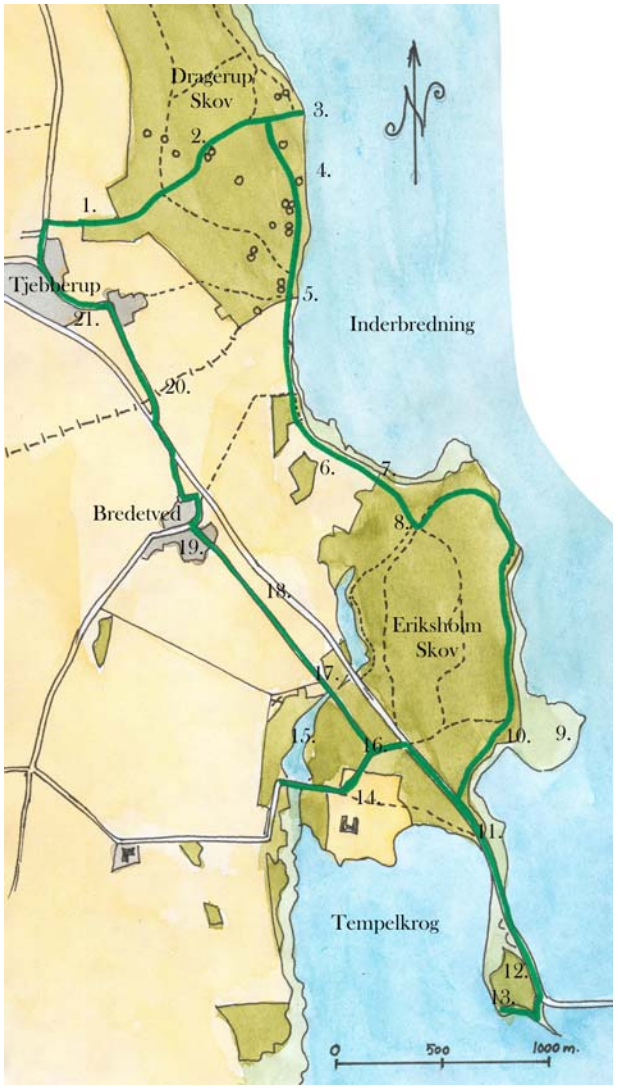

Eriksholm Skov og Dragerup Skov udgør de sidste rester af de vidtstrakte skove, som i tidligere tid prydede Holbækområdet, og dækker således et areal, der har været skovklædt måske helt siden oldtiden. For menneskene i stenalder og tidlig bronzealder har de beskyttede kyster mod Inderbredningen, Bramsnæs Vig og Tempelkrogen, med disse farvandes lettilgængelige rigdomme af fisk og østers været et oplagt og indbydende sted at slå sig ned. Herom vidner dels de usædvanlig mange køkkenmøddinger der er at finde langs kysterne, og dels de mange gravhøje, specielt i Dragerup skov. Dengang lå landet dybere end i dag, således at den gamle havstok nu kan ses op til 5 meter over nuværende vandstand. Det kan således også ses, at Eriksholm Skov dengang har ligget på en ø.

Turen begynder i Dragerup Skov, som er en privat skov, hvorfor færdsel kun er tilladt på skovvejene. Den er på ca. 135 ha, intensivt drevet, men på flere strækninger i skovbryn og langs kysten ses stadig rester af gammel skov fortrinsvis bøg og eg, træer som med deres krogede og uregelmæssige vækst danner en markant kontrast til den nyere skov. De giver gode betingelser for en artsrig insektfauna og dermed for en stor bestand af småfugle og hulrugende fugle som spætte og spætmejse. Kystfarvandet er rigt på vandfugle som skarv, fiskehejre, strandskade, edderfugl, knopsvane, blishøne, lappedykker og skallesluger. Af urter vil man kunne se hvid og blå anemone, hulrodet lærkespore, nyrebladet ranunkel og liljekonval.

1. Skovfogedbolig. Dragerup Skov var tidligere kendetegnet ved de mange egetræer i skovbrynet. Ved indgangen til skoven står nogle flotte eksemplarer. I skovkanten ligger på højre side den tidligere skovfogedbolig, som er bygget i 1917. Ved siden af ligger et lille hus fra 1830 med kontor og værksted for Eriksholms Skovdistrikt. Tidligere lå der på den anden side af vejen en skovfogedbolig som desuden tjente som traktørsted for skovgæsterne.

2. Gravhøje. I Dragerup Skov ligger ca. 25 gravhøje langt overvejende fra ældre bronzealder (ca. 1500 f. kr.).

3. Søminestationen er opført i 1883, som en station for torpedoafprøvning, hvilket den var helt frem til 1940. En gammel stenmole med skinner strækker sig ud i vandet, og i forlængelse heraf var der tidligere en træbro også med skinner, der gik ud til et observationstårn. Kun fundamentet af dette er tilbage. Herfra kunne man kontrollere torpedoerne, når de blev prøveskudt i nordlig retning. De øvrige kunstige småøer var isbrydere, der skulle beskytte træmolen. I dag rummer Søminestationen et kursuscenter med faciliteter til undervisning og forskning i fjordbiologi.

4. Kammerherreindens udsigt er et af skovens smukke udsigtspunkter, en gravhøj, flankeret af flere gamle bøge og beliggende på et naturligt højdepunkt. Stedet har navn efter Kammerherreinde Engelbrethine Marie von Holstein gift med kammerherre C.F.Holstein. Hun havde arvet Eriksholm efter sin fader, som døde i 1848 og boede der selv til sin død i 1878. På skråningen er der rig forekomst af blå anemoner i det tidlige forår.

5. Fiskerlejet er et lille naturligt dannet anløbssted. I gammel tid var det afskibningssted for korn på grund af den gode vanddybde. Ellers blev det benyttet af fiskerne fra Tjebberup, der ad " Fiskerstien ", som stadig findes, bar grej og fangst gennem skoven og over markerne.

6. Skydebanen er etableret ca.1910, i forbindelse med at kasernen kom til Holbæk. Når der skydes på terrænet, vises det med en blinkende lampe øverst på området, og det er da forbudt at fortsætte. Man må da op om Munkholmvej for at nå til Eriksholm Skov. Efter at have passeret skydebanen er man nu kommet ind i det, der tidligere hed Enghave, et lavtliggende og fugtigt område, som oprindelig har været en indhegnet græsningseng. Den udgjorde tidligere den nordre ende af det sund der afskar Eriksholm fra fastlandet.

7. Kongeporten kaldes de store granitsøjler ved Eriksholm Skov. Stedet bærer navnet efter Kong Frederik d. 7. , der som deltager på en af førnævnte kammerherre v. Holsteins jagter havde sin post her.

Eriksholm Skov er ligesom Dragerup Skov en privat skov, men efter aftale mellem ejeren af skoven og Holbæk Kommune har publikum udvidet adgang i den del af skoven, der ligger øst for Munkholmvej . Eriksholm skov er beliggende på en tidligere ø, som har været adskilt fra fastlandet ved et 100 m. bredt sund, hvis forløb stadig er synligt i landskabet , tydeligst ved Smedeeng. Skoven er på 163 ha og er ligesom Dragerup Skov værdifuld ved sine skovbryn og specielt mod kysten sine gamle stabile bryn, der er voksested for en meget artsrig vedplanteflora. Af urter kan nævnes fladkravet kodriver, blå anemone, pengebladet fredløs. På strandengene ses strand-malurt og engelskgræs. Desuden er der forekomster af gamle munkeplanter som lægestenfrø, svalerod, svaleurt, vild merian, rosen-katost m. fl. med en mulig forbindelse til et kloster på Munkholm. Fuglelivet er rigt, og artsmæssigt svarende til det i Dragerup skov.

8. Den gamle brink ses tydeligt i terrænet. Ovenfor brinken på en digeagtig forhøjning mod SV snor sig en sti, som man oprindelig har kunnet følge helt til Eriksholm langs den tidligere skovlinie. På indersiden af diget ses tydeligt en grøft af ca. ½ m's dybde, og hele anlægget har antagelig markeret grænsen mellem skoven og Bredetveds jorder.

9. Kalveholme danner med sin store græsflade med de mange spredtstående krogede, gamle ege og bøge en spændende kontrast til den ovenfor liggende skov. Kalveholme var oprindelig, som navnet siger, flere holme, som ved opdæmning blev sammenhængende, en tidlig landvinding. Der er stadig spor af de parallelle grøfter. Huset yderst på Kalveholme er et badehus fra 1941

10. Et skovløberhus lå tidligere her og var i kraft af sin status som traktørsted og på grund af den smukke beliggenhed et yndet udflugtsmål . Det blev revet ned i

1950'erne, men man kan stadig se dets syldsten i jorden, og thujaerne på arealet er et levn fra den tilhørende have.
11. Munkholmkiosken har nu overtaget den funktion, som traktørstedet ved Kalveholme tidligere havde. Den første kiosk kom i 1973, og den blev i 2000 erstattet af en ny og større. Der er herfra en dejlig udsigt ud over Bramsnæs Bugt med Langtved færgekro, Garveriskoven og Bramsnæs på den anden side.
12. Munkholm. Her lå i middelalderen et kloster, som hørte under Sorø. Før broens tid var der først trækfærge og senere regulær færgefart over til Langtved. Langs Munkholms østkyst er der i sensommeren ganske rødt af rosen-katost.
13. Helligkilden på holmens SV-lige side, hvori et stensat brøndkammer stadig ses, skulle være opstået hvor en af klosterets munke blev dræbt i en strid med bønder fra Arnakke og Ågerup. Kloge koner hentede vand fra kilden og urter fra munkenes gamle have.
14. Eriksholm ses bedst fra Munkholmdæmningen. Den smukke hovedbygning i nyklassicistisk stil er opført i 1788 af den daværende ejer Hans Brinck- Seidelin. Siden 1878 har slægten Ahlefeldt-Laurvig ejet godset. Tidligere var der et smukt ladegårdsanlæg fra 1709 i tilknytning til hovedbygningen, men efter at en staklade i 1913 blev lagt øde af en brand, åbnede der sig en mulighed for at omorganisere bygningsmassen. Da alle godsets jorder ligger højt i forhold til gården, besluttedes det for at lette transporten, at flytte produktionsbygningerne op på markerne, og man byggede den nuværende Eriksholm Avlsgård.
15. Smedeeng har navn efter den smedie, der tidligere lå på dette sted. På grund af brandfaren har den skullet ligge udenfor godskomplekset. Brand var før i tiden en meget nærværende trussel, og derfor var der til langt op i tiden til godset knyttet en vægter, bosiddende i Vægterhuset, som er bygget sidst i 1600-tallet.

16. Den gamle vej til Holbæk går i NV-lig retning mod Bredetved. Mod SØ ser man stadig resterne af den gamle allé mod Eriksholm. Her er vi på den oprindelige vej fra Holbæk ud til Eriksholm og Munkholm fra før Munkholmvej blev etableret.
17. Savskærerbakken er, som det ses, meget stejl, og dette var medvirkende til avlsbygningernes forlægning, idet det her altid var nødvendigt med et ekstra spand heste for de vogne, der skulle køre landbrugsvarer til Holbæk . Savskærerbakken har sit navn efter en eller flere ikke nærmere stedfæstede savskærergruber.
Ved foden af bakken lå tidligere Gl. Skyttehus, der fungerede som populært traktørsted med "kegle-bane og tevandsmaskine". Herfra har man kunnet tage en afstikker til den smukke stendysse på toppen af bakken overfor og har der kunnet nyde udsigten mod både Inderbredningen og Tempelkrogen.
18. Baunehøje. Flere af højdedragene heromkring benyttedes i middelalderen som baunehøje, hvorfra man med bål signalerede, når en fare nærmede sig. Det var særlig nordmændene, der i lange perioder gjorde de danske kyster usikre med brand og plyndring, og ved et par lejligheder gik det ud over Holbæk By, som blev brændt af. Der ligger en Baunehøj ovenfor Bredetved Strand, og indtil 1952 var der også en sådan tæt på stedet her, men den blev gennemskåret ved Munkholmvejens etablering, og der er på de gængse kort nu kun navnet tilbage på den stendysse, der prydede højen, nemlig Orebjergdysse.
19. Bredetved, "den brede lysning", er en landsby fra 1000-tallet. Den udgjorde sammen med flere landsbyer det økonomiske grundlag for klosteret på Munkholm.
20. Sognegrænsen mellem Ågerup Sogn og Grandløse Sogn, ses mod SV markeret med et dige og levende hegn, og mod NØ med en grusvej, der på et stykke har erstattet det gamle dige, hvis fortsættelse udgør den sydlige afgrænsning af Dragerup Skov.
21. Kirkestien. Her ses den sidste rest af den sti der førte til Ll. Grandløse Kirke fra denne afsides liggende del af det tvedelte sogn.

Denne folder er produceret af:
Lokalafdelingen i Holbæk (2005)
Kort og billeder: Hans Øster

Danmarks Naturfredningsforening

På tur omkring Eriksholm

Gennem Dragerup Skov og Eriksholm Skov